

II

(Jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

EURÓPAI GAZDASÁGI TÉRSÉG

EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG 218/03/COL HATÁROZATA

(2003. november 12.)

a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok formájában nyújtott állami támogatásról – Norvégia

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG,

TEKINTETTEL az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra ⁽¹⁾ és különösen annak 61–63. cikkére és 26. jegyzőkönyvére,

TEKINTETTEL az EFTA-államok közötti, az EFTA Felügyeleti Hatóságot és az EFTA-Bíróságot létrehozó megállapodásra ⁽²⁾ és különösen annak 24. cikkére és 3. jegyzőkönyvére,

TEKINTETTEL a Hatóság az EGT-megállapodás 61. és 62. cikkének alkalmazásáról és értelmezéséről szóló iránymutatásaira ⁽³⁾,

TEKINTETTEL a Hatóság azon határozatára, hogy megfelelő intézkedéseket javasol Norvégiának ⁽⁴⁾,

TEKINTETTEL az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendeletnek ⁽⁵⁾ az EGT-megállapodás XV. mellékletébe történő beépítéséről szóló, 2002. június 25-i 88/2002 EGT-vegyesbizottsági határozatra ⁽⁶⁾,

FELKÉRVE az érdekelt feleket, hogy nyújtsák be a fent idézett rendelkezésekre vonatkozó észrevételeiket ⁽⁷⁾,

MIVEL a norvég hatóságok 2003. november 26-án kelt levelükkel értesítették a Hatóságot egy hároméves átmeneti időszakról a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok és egy új, közvetlen szállítási támogatás tekintetében,

MIVEL e határozat csak a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó hároméves átmeneti időszakról szóló értesítést érinti, és nem az új, közvetlen szállítási támogatásról szóló értesítést,

⁽¹⁾ A továbbiakban: az EGT-megállapodás.

⁽²⁾ A továbbiakban: a felügyeleti és bírósági megállapodás.

⁽³⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság által, 1994. január 19-én elfogadott és kiadott „Eljárási és lényegi szabályok az állami támogatások terén” (állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások), amelyeket az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* hirdettek ki, L 231., 1994. szeptember 3. Az iránymutatásokat legutóbb 2003. november 5-én módosították (a Hivatalos Lapban még nem jelent meg).

⁽⁴⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság 172/02/COL határozata (HL C 52., 2003.3.6., 16. o.) és az EGT Kiegészítő Kiadványa, 13. szám, 2003.3.16., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 10., 2001.1.13., 30. o.

⁽⁶⁾ HL L 266., 2002.10.3., 56. o. és az EGT Kiegészítő Kiadványa, 49. szám, 2002.10.3., 42. o.

⁽⁷⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság 2003. július 16-i 141/03/COL határozata (HL C 216., 2003.9.11., 3. o.) és az EGT Kiegészítő Kiadványa, 45. szám, 2003.9.11., 1. o.

MIVEL:

I. TÉNYEK

1. Bevezető

A Norvégianak az Európai Unióhoz akkreditált képviselője által küldött, 2003. március 26-i levéllel (dokumentum száma: 03-1846 A), a kereskedelmi és ipari minisztérium 2003. március 25-i levele továbbítása által, a pénzügyminisztérium 2003. március 25-i levele által és a helyi közigazgatási és vidékfejlesztési minisztérium által küldött levéllel, amelyeket a Hatóság 2003. március 26-án kézhez kapott és iktatott, a norvég hatóságok értesítették a Hatóságot egy 2004-től 2007-ig tartó hároméves átmeneti időszakról, amely egyes földrajzi területeken tevékenykedő munkaadók által biztosított, regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra, és egy új, nemzeti, közvetlen szállítási támogatásra vonatkozik. A norvég hatóságok szintén bejelentették egy, a munkáltatók szociális biztonsági járulékaik tekintetében alkalmazandó *de minimis* rendszer bevezetését.

Norvégianak az Európai Unióhoz akkreditált képviselője által küldött, 2003. április 15-i levéllel (dokumentum száma: 03-2467 A), a kereskedelmi és ipari minisztérium 2003. április 10-i levele továbbításával és a pénzügyminisztérium 2003. április 10-i levele által, amelyeket a Hatóság 2003. április 16-án kézhez kapott és iktatott, a norvég hatóságok értesítették a Hatóságot a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok további fenntartásáról a Nord-Troms és Finnmark területeken (5. övezet).

A Hatóság 2003. május 16-i levelével (dokumentum száma: 03-2951 D) megerősítette a fent említett levelek kézhezvételét és további információkért folyamodott.

Norvégianak az Európai Unióhoz akkreditált képviselője által küldött, 2003. június 10-i levéllel (dokumentum száma: 03-3707 A), a pénzügyminisztérium 2003. június 5-i levele továbbításával, amelyeket a Hatóság 2003. június 11-én kézhez kapott és iktatott, a norvég hatóságok további információkat nyújtottak be.

Norvégianak az Európai Unióhoz akkreditált nagykövete által küldött, 2003. július 4-i levéllel (dokumentum száma: 03-4403 A) visszavonták az 5. övezetre vonatkozó értesítést, mivel az EFTA-államok, az EFTA-államok állandó bizottságának 2003. július 1-jei ülésén kinyilvánított egyetértéssel (2/2003/SC), és hivatkozással a felügyeleti és bírósági megállapodás 3. jegyzőkönyve 1. cikkének (2) bekezdésére, úgy határoztak, hogy az 5. övezetben jelenleg alkalmazott rendszer az ezen övezetben uralkodó kivételes körülmények miatt megfelel az EGT-megállapodásnak.

A Hatóság 2003. július 16-i levelével (dokumentum száma: 03-4598 D) tájékoztatta a norvég hatóságokat azon határozatáról, amely szerint kezdeményezi a felügyeleti és bírósági megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (2) bekezdésében megállapított eljárást, tekintettel a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok formájában nyújtott állami támogatásra és a közvetlen szállítási támogatásra (a továbbiakban: a vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozat).

A vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* tették közzé⁽⁸⁾. A Hatóság felkérte az érdekelt feleket, hogy tegyenek észrevételeket az érintett támogatási rendszerre vonatkozóan.

A norvég hatóságok a vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozatra adott hivatalos válasza a kereskedelmi és ipari minisztérium által, 2003. szeptember 17-én küldött faxon érkezett meg, a pénzügyminisztérium 2003. szeptember 17-i levelének továbbításával (dokumentum száma: 03-6381 A). A pénzügyminisztérium szeptember 17-i levelét a Norvégia képviselője által küldött, 2003. szeptember 18-i levélben szintén továbbították, amelyet a Hatóság 2003. szeptember 19-én kézhez kapott és iktatott (dokumentum száma: 03-6451 A).

A Hatósághoz tíz érdekelt féltől érkeztek észrevételek.

A Hatóság 2003. október 16-i (dokumentum száma: 03-7071 D) és 2003. október 17-i (dokumentum száma: 03-7135) levelével benyújtotta a harmadik felek észrevételeit a norvég hatóságoknak.

⁽⁸⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság 2003. július 16-i 141/03/COL határozata (HL C 216., 2003.9.11., 3. o.) és az EGT Kiegészítő Kiadványa, 45. szám, 2003.9.11., 1. o.

Az ipari és kereskedelmi minisztérium 2003. október 21-i faxával továbbította a pénzügyminisztérium 2003. október 21-i, a harmadik felek észrevételeire vonatkozó válaszát (dokumentum száma: 03-7243 A). Norvégia képviselője által 2003. október 23-án küldött levéllel, amelyet a Hatóság 2003. október 24-én kézhez kapott és iktatott (dokumentum száma: 03-7360 A), a pénzügyminisztérium levelét is továbbították a Hatósághoz.

2. Háttér

1999. szeptember 22-én a Hatóság jóváhagyta a norvég hatóságoknak a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok rendszerét érintő új rendeletekre vonatkozó javaslatát⁽⁹⁾. A jóváhagyás tekintetében időbeli korlátot állapítottak meg, legkésőbb 2003. december 31-ét.

2000. december 21-én az Európai Bizottság elutasító határozatot hozott a Svédország által bejelentett, csökkentett szociális járulékokra vonatkozó támogatási rendszer⁽¹⁰⁾ tekintetében. A Bizottság rámutatott, hogy a rendszer által a támogatható vállalkozások számára nyújtott támogatás összege nem volt semmiféle kapcsolatban az adott vállalkozás számára ténylegesen felmerült szállítási többletköltségekkel, és nem lehetett kizárni, hogy egyes esetekben túlkompensálták a szállítási többletköltségeket. A határozat azt is megállapította, hogy Norvégia 2000. július 27-i levelével észrevételeket nyújtott be az eljárás megkezdéséről szóló határozatra vonatkozóan, továbbá, a norvég hatóságok megerősítették, hogy Norvégia a svéd rendszerhez hasonló rendszert működtet.

Figyelembe véve a svéd határozatot, a norvég hatóságok és a Hatóság, illetve a Hatóság és az Európai Bizottság szolgálatai ezt követően számos találkozáson tárgyaltak a norvég rendszerről.

2001. november 29-i levelével (dokumentum száma: 01-9557 D) a Hatóság többek között arról értesítette a norvég hatóságokat, hogy megkezdte a norvég rendszer értékelését azzal a céllal, hogy kidolgozzanak egy javaslatot arra vonatkozóan, hogy milyen megfelelő intézkedésekre van szükség az egyenlő versenyfeltételek visszaállításához EGT-megállapodás által érintett területen.

A Hatóság a norvég hatóságoknak küldött, 2002. június 4-i levelével (dokumentum száma: 02-4189 D) kezdeményezte a norvég rendszer hivatalos vizsgálatát. A Hatóság e levelében kifejezte azon előzetes véleményét, hogy a regionálisan differenciált szociális járulékok norvég rendszere lehetséges, hogy már nem felel meg az EGT-megállapodásnak.

A Hatóság 2002. szeptember 25-i határozatában⁽¹¹⁾, amelyben javaslatot tesz megfelelő intézkedések kidolgozására, megállapította, hogy a jelenleg alkalmazott regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok rendszere nem felelt meg az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdése c) pontjában megállapított eltéréseknek. A jelenlegi rendszer által nyújtott támogatás összege nincs semmiféle kapcsolatban az adott vállalkozás számára ténylegesen felmerült szállítási többletköltségekkel, illetve ezt az összeget nem az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások XI. mellékletében foglalt rendelkezésekkel összhangban számítják ki. A határozat rendelkező része többek között a következőket tartalmazza:

„1. Az EFTA Felügyeleti Hatóság a felügyeleti és bírósági megállapodás 3. jegyzőkönyve 1. cikkének (1) bekezdése alapján, a következő megfelelő intézkedéseket javasolja a regionálisan differenciált szociális biztonsági adó rendszerében (»Geografisk differensiert arbeidsgiveravgift«) alkalmazott állami támogatás tekintetében:

- a) a norvég hatóságok megtesznek minden szükséges jogalkotási, közigazgatási és egyéb intézkedést arra vonatkozóan, hogy megszüntessenek az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése szerinti minden állami támogatást, amely a regionálisan differenciált szociális biztonsági adó rendszeréből ered, vagy összhangba hozzák az ilyen támogatásokat az EGT-megállapodás 61. cikkével;

⁽⁹⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság 228/99/COL határozata (HL C 3., 2000.1.6., 3. o.) és az EGT Kiegészítő Kiadványa, 1. szám, 2000.1.6.

⁽¹⁰⁾ HL L 244., 2001.9.14., 32. o.

⁽¹¹⁾ 172/02/COL határozat.

- b) a norvég hatóságok 2004. január 1-jei hatállyal megszüntetnek minden ilyen támogatást, vagy összhangba hozzák azokat az említett rendelkezésekkel, kivéve ha a Hatóság hozzájárul egy későbbi határidő megállapításához, amennyiben ezt tárgyilagosan szükségszerűnek és indokoltnak látja abból a célból, hogy az érintett vállalkozások számára megfelelő átmenetet biztosítson a módosult helyzethez; és
- c) a norvég hatóságok a lehető legrövidebb időn belül és legkésőbb 2003. március 25-ig közlik a Hatósággal a támogatási rendszer kiigazítását célzó, vonatkozó intézkedéseket.
2. A norvég hatóságokat felkéri, hogy e javaslat kézhezvételétől számított egy hónapon belül írásban tájékoztassák a Hatóságot arról, hogy a felügyeleti és bírósági megállapodás 3. jegyzőkönyve 1. cikkének (1) bekezdésével összhangban, teljes egészében elfogadják ezt a megfelelő intézkedésekre vonatkozó javaslatot.”

Norvégiának az Európai Unióhoz akkreditált képviselője által küldött, 2002. október 29-i levéllel, amelyet a Hatóság 2002. október 31-én- kézhez kapott és iktatott (dokumentum száma: 02-7855 A), a norvég hatóságok elfogadták a megfelelő intézkedéseket.

3. A bejelentett támogatás leírása

3.1. Cél és a támogatás formája

A norvég munkaadók által jelenleg biztosított szociális biztonsági járulékok földrajzi övezetek szerint különböznek egymástól. A földrajzi megkülönböztetés célja a kedvezőtlen helyzetű régiók ösztönzése. A jelenleg azaz – 2003-ban – alkalmazott adókulcsokat az alábbi 1. táblázat tartalmazza. Az 1. táblázat ezenkívül tartalmazza az érintett népességet és a népsűrűséget az egyes övezetekben.

1. táblázat

	1. övezet	2. övezet	3. övezet	4. övezet	5. övezet
Szociális biztonsági járulékra vonatkozó adókulcs (százalék)	14,1	10,6	6,4	5,1	0
Teljes népesség százaléka	76,6	9,4	2,6	9,4	2,0
Népsűrűség (lakosok száma négyzetkilométerenként)	64,0	4,9	2,8	6,4	1,7

Az 1. övezet az ország központi és déli részét jelenti. Az 5. övezet az ország legészakibb részét foglalja magában. A 3. és 4. övezet, amelyek tekintetében átmeneti időszakot jelentettek be, a Hedmark, Oppland, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland és Troms megyékben található településeket foglalja magában. A 3. és 4. övezetben a népsűrűség 2,8, illetve 6,4 lakos per négyzetkilométer. A földrajzi övezetek részletes áttekintését e határozat 1. melléklete tartalmazza.

A szociális biztonsági járulékot a fizetésekre és egyéb, munkáért nyújtott javadalmazásra vetik ki. Ez magában foglalja a fizetéseket és béreket, valamint az egyéb, munkáért nyújtott javadalmazásokat vagy jutalékokat (kivéve, ha önálló munkavégző által végzett munkáról van szó), igazgatói illetményeket stb., természetbeni ellátásokat és költségterítésekből származó nyereségeket, továbbá a fizetéseket helyettesítő szociális biztonsági juttatásokat stb. A természetbeni ellátások és a munkaadó által fedezett kiadások azonban csak olyan mértékben tartoznak ide, amennyiben azok tekintetében a munkaadó adóvisszatartást vehet igénybe. Továbbá, idetartoznak a munkaadók nyugdíjrendszerekhez és egyes nyugdíjkifizetésekhez történő hozzájárulásai. A munkaadók hozzájárulásait a bruttó javadalmazás alapján számítják ki. A hozzájárulások az egyes munkavállalók lakóhelye szerinti településhez kapcsolódnak, és nem a vállalkozás helyéhez.

A pénzügyminisztérium 2003. március 25-i levelével a norvég hatóságok átmeneti rendelkezéseket jelentettek be a 3. és a 4. övezet tekintetében; a 2004-től 2007-ig tartó időszakokra, és benyújtották a következő, a szociális biztonsági járulékok növekedését mutató táblázatot ⁽¹²⁾:

2. táblázat

	Jelenlegi adókulcs	2004. évi adókulcs	2005. évi adókulcs	2006. évi adókulcs	2007. évi adókulcs
1. övezet	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
2. övezet	10,6	14,1	14,1	14,1	14,1
3. övezet	6,4	8,3	10,2	12,1	14,1
4. övezet	5,1	7,3	9,5	11,7	14,1

A 2. övezet tekintetében nem jelentettek be átmeneti időszakot.

A 62 évesnél idősebb munkavállalók esetében a szociális biztonsági járulék négy százalékpontos csökkentését javasolták a fenti, 2. táblázatban feltüntetett, egyébként alkalmazandó arányhoz képest.

A norvég hatóságok véleménye szerint, a legfontosabb érv az átmeneti időszak mellett az, hogy a differenciálás 2004-től történő megszüntetése jelentős és nagyon komoly nehézségeket okozna, nem csupán az egyes vállalkozásoknak, de a 3. és a 4. övezet valamennyi vállalkozásának (ahol a támogatás meghaladná a *de minimis* küszöbértéket), és ebből következően az egész foglalkoztatási helyzetet komolyan megnehezítené. Becslések szerint, ha a jelenlegi rendszert 2004-től meghosszabbítanák, a 3. és a 4. övezetben a magánszférának juttatott összes bruttó adókedvezmény 3 030 millió NOK (kb. 370 millió EUR) lenne. Egy független szakértők által készített jelentésre támaszkodva („Effektutvalget”), a norvég hatóságok többek között különböző számításokat nyújtanak be arra vonatkozóan, hogy az adó regionális differenciálásának megszüntetése milyen lehetséges makrogazdasági hatásokat eredményezhet. Feltéve, hogy nincs terhelő hatás a bérekre és a termékek áraira, a becslések szerint a foglalkoztatottak száma 15 400 fővel csökken a magánszektorban a 4. övezetben, és 2 900 fővel a 3. övezetben, az összes bérköltség növekedésének közvetlen hatásaként. Ez a foglalkoztatás 15,5 %-os, izolált csökkenését jelentené a magánszektorban ezekben a régiókban (13,8 % a 3. övezetben, 15,8 % a 4. övezetben). Az ennek megfelelő csökkenés e régiók teljes foglalkoztatásában 7,5 % lenne a 3. övezet, és 8,5 % a 4. övezet tekintetében. A norvég hatóságok rámutatnak, hogy a differenciált rendszer 1975-ös bevezetése óta a vállalkozások erre a rendszerre támaszkodtak a telephelyük és a beruházásaik megválasztásakor.

Ezenkívül, a norvég hatóságok azzal érvelnek, hogy minden jel arra mutat, hogy a szociális biztonsági járulékok regionális emelése rövid távon csak nagyon kis mértékben jelenik meg a megemelt termékárakban vagy a csökkentett bérköltségekben, mivel a gazdasági tevékenységet később igazítják hozzá az új helyzethez. Ezt igazolja az a tény, hogy a norvég bérképzési rendszert viszonylag magas fokú, központositott kollektív tárgyalások jellemzik, amely azt jelenti, hogy a bérszintet nem igazítják azonnal a megemelt munkaadói szociális biztonsági járulékokhoz. Azzal érvelnek, hogy a költségnövekedés egy része a munkavállalókra és a fogyasztókra hárul át, de ez csak hosszú távon történik így. Ehhez kapcsolódóan több gazdasági tanulmányra is hivatkoznak.

Szintén kiemelik, hogy az 1. és a 2. övezettel összehasonlítva a 3. és a 4. övezetben alacsonyak a haszonkulcsok. Ezt az információt a vállalkozások a hivatalos cégjegyzékhez benyújtott éves jelentéseire alapozták, és a norvég statisztikai hivatal számította ki.

Másodsorban, a norvég hatóságok úgy vélik, hogy 2002 késő őszi nem kaptak „egyértelmű jelzést” arra vonatkozóan, hogy a rendszert meg kell szüntetni. A norvég hatóságok azt állítják, hogy nem találtak sem szakmailag, sem politikailag tanácsosnak, hogy az előtt kérnék a vállalkozásokat arra, hogy igazodjanak a (*de minimis*-t meghaladó) differenciálás nélküli helyzethez, mielőtt látnák az új rendszer körvonalait. Ezzel kapcsolatban a norvég hatóságok utalást tesznek az Európai Bizottságnak a csökkentett szociális biztonsági járulékok svéd rendszerére vonatkozó határozatát követően rendezett nem hivatalos találkozókra.

⁽¹²⁾ Az EFTA-államok állandó bizottsága 2003. július 1-jén úgy határozott (2/2003/SC), hogy az 5. övezetben jelenleg alkalmazott rendszer az ezen övezetben uralkodó kivételes körülmények miatt összeegyeztethető az EGT-megállapodás működésével (lásd a fenti 1. pontot).

A Hatóság 2003. május 16-i levelével megjegyezte, hogy a bejelentett átmeneti időszak három év a 3. és a 4. övezet tekintetében, és hogy ezért az éves relatív növekedés magasabb a 4. övezetben a 3. övezetnél. A Hatóság ezért kijelentette, hogy szívesen fogadna érveket arra vonatkozóan, hogy a 3. övezetben miért lenne szükségük a vállalkozásoknak a 4. övezettel azonos átmeneti időszakra, annak ellenére, hogy kisebb adóterherrel kell szembenézniük. A Hatóság azt is jelezte, hogy szívesen fogadna olyan további észrevételeket vagy számításokat, amelyek egy-, illetve kétéves átmeneti időszakok hatását mutatná be az egyes övezetek tekintetében, és összehasonlítva a bejelentett hároméves időszakokkal.

A pénzügyminisztérium 2003. június 5-i levelével további észrevételeket nyújtott be. A minisztérium azt állítja, hogy az átmeneti időszak nélkül a szociális biztonsági adó növekedése a vállalkozások bérköltségeinek azonnali 8,6 százalékos, illetve 7,2 százalékos emelésének felel meg a 4., illetve a 3. övezetben (amint eléri a *de minimis* küszöbértéket). Amennyiben a hatóságok által előre jelzett általános bérnövekedést feltételezzük, semmiféle átmeneti időszak nem okozná 2004-ben a 3. és a 4. övezetben található vállalkozások bérköltségeinek csaknem háromszoros növekedését az ilyen költségek rendes esetben várható növekedéséhez képest (a *de minimis* hatást figyelmen kívül hagyva). Fenntartották, hogy a nominálbérek dokumentált merevsége miatt a vállalkozások nyereségességének jelentős csökkenése esetén bizonyosnak tekinthető, hogy regionális szinten a bérek lehetséges változása rövid távon nagyon korlátozott lesz. Rámutattak, hogy átmeneti időszak nélkül, a magasabb bérköltségek teljes átvitele a nominálbérek jelentős csökkenését okozná, amit nem tartanak reálisnak. A 3. és 4. övezetre jellemző alacsony nyereségességgel kapcsolatban megállapították, hogy egy átmenet nélküli adónövekedés a jelenlegi működési nyereség jelentős részét tenné ki. A minisztérium szerint egy hároméves átmeneti időszak lehetővé tenné a bérek nagyobb fokú kiigazítását a maximális adókulcs alkalmazása előtt, kitolná a vállalkozások költségeinek növekedését, valamint csökkentené az adókulcs növekedése okozta bezárások és elvesztett munkahelyek számát. Arra a kérdésre, hogy a 3. övezet vállalkozásainak miért van szükségük a 4. övezettel azonos hosszúságú átmeneti időszakra, a minisztérium azt a választ adta, hogy a három év mindkét övezet számára nagyon rövid, a két övezet esetében a növekedés közötti relatív különbségek jelentéktelenek, továbbá nem lenne szerencsés, ha különböző átmeneti időszakokat állapítanának meg.

3.2. Támogatható ágazatok/tevékenységek

A bejelentett támogatás két kivétellel minden olyan vállalkozásra vonatkozik, amely rendelkezik a 3. és a 4. övezetben élő munkavállalókkal. Az első kivételt az EGT-megállapodás hatálya alá nem tartozó vállalkozások, a másik kivételt pedig egyes ágazatokba tartozó azon vállalkozások jelentik, amelyekre a helytől függetlenül a maximális adókulcs vonatkozik.

A központi kormányzatban dolgozó munkavállalókat érintő munkaadói járulékokra 14,1 százalékos adó vonatkozik, függetlenül a munkavállaló lakóhelyétől. A nemzeti biztosítási rendszerben alkalmazott alapösszeg tizenhatszorosánál magasabb fizetések esetében a fennmaradó összegre egy 12,5 %-os kiegészítő járulékot kell fizetni. Ezt a kiegészítő járulékot kell alkalmazni a munkavállaló lakóhelyétől vagy a vállalkozás típusától függetlenül.

Az EGT-megállapodás állami támogatásokra vonatkozó rendelkezései hatálya alá nem tartozó ágazatok

Az elsődleges iparágak legnagyobb része (mezőgazdasági/erdőgazdálkodási és halászati ágazat) nem tartozik az EGT-megállapodás hatálya alá, vagy ezek tekintetében nem tartozik a Hatóság hatáskörébe az EGT-megállapodás 8. cikkének (3) bekezdésében és 3. és 9. jegyzőkönyvében említett állami támogatás felülvizsgálata. A norvég kormány úgy határozott, hogy ezekben az ágazatokban fenntartja a differenciált szociális biztonsági járulékok jelenlegi rendszerét. A norvég hatóságok az értesítésben kijelentették, hogy biztosítják az EGT-megállapodásnak való teljes megfelelést, hogy ezáltal elkerüljék azt, hogy olyan vállalkozásoknak származzon haszna a jelenlegi rendszerből, amelyek nem tartoznak ezen ágazatokba.

A helytől függetlenül, maximális adókulcsot alkalmazó ágazatok

A maximális, 14,1 %-os adókulcs a következő vállalkozásokra vonatkozik, függetlenül a településtől, ahol a munkavállaló él:

— vízenergiából villamos energiát előállító vállalkozások,

— nyersolaj vagy földgáz kitermelésével foglalkozó vállalkozások,

- az alábbi, olaj- vagy gázkitermeléssel kapcsolatos szolgáltatások közül legalább egy szolgáltatást nyújtó vállalkozások:
 - szerződéses kísérleti vagy termelő fúrások,
 - olaj- és gázkitermeléssel kapcsolatos szolgáltatói tevékenység,
 - szerződéses fúrás vagy kutakkal kapcsolatos szolgáltatások,
- fémércsek, kivéve a vasércet és a mangántartalmú vasércet, kifejtésével foglalkozó vállalkozások,
- nefelin-szienit és olivin ipari ásványok kifejtésével foglalkozó vállalkozások,
- önjáró, óceánjáró kereskedelmi hajók építésével és karbantartásával foglalkozó vállalkozások:
 - legalább 100 BRT űrtartalommal rendelkező hajók, személy- vagy áruszállításra,
 - legalább 100 BRT űrtartalommal rendelkező hajók, különleges célra,
 - legalább 365 kW teljesítményű vontatóhajók,
- az EGT területén kívüli országok felé irányuló exportra szánt, legalább 100 BRT űrtartalommal rendelkező halászhajók,
 - a fenti hajók úszó és mozdítható, befejezetlen hajótestei,
- a fent említett hajókon nagyobb módosításokat végrehajtó vállalkozások, ha a hajó űrtartalma meghaladja az 1 000 BRT-t,
- ESZAK-acélt előállító vállalkozások,
- (a pénzügyi intézményekre vonatkozó törvény 1-4. szakaszában, vagy az értékpapír-kereskedelmi törvény 7-1. szakaszában, vagy az 1-2. szakasz első bekezdésében említett) pénzügyi vállalkozások, amennyiben a vállalkozás rendelkezik fiókokkal, részt vesz határon átnyúló tevékenységekben vagy létrehozott az EGT területén belül más államokban, hasonló tevékenységet végző leányvállalatokat,
- közúti áruszállítást folytató vállalkozások, amelyek 50 emberévről megfelelőenél több munkát végeznek,
- távközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások.

A fenti vállalkozások közül azoknak, amelyek nem részesülhetnek a regionálisan differenciált szociális biztonsági adóból, a következőkben részletezett *de minimis* támogatás nyújtható.

3.3. *De minimis* rendelkezés

A 2. táblázatban feltüntetett emelt adókulcsok, amelyek 2004-től érvényesek a 2-4. övezetben, kizárólag a *de minimis* összeget meghaladó támogatásra vonatkoznak.

A munkaadók szociális biztonsági járulékait 2003-ban a 2., 3. és 4. övezet tekintetében jelenleg alkalmazott adókulcsok alapján számítják, amennyiben a maximális adókulcs (14,1 %) alapján számított szociális biztonsági járulékok és az érvényes alacsonyabb adókulcsok alapján számított szociális biztonsági járulékok különbsége nem haladja meg a 270 000 NOK összeget egy évre (100 000 euró a hároméves időszakra). Amennyiben túllépik ezt a korlátot, a szociális biztonsági járulékokat az egyéb esetekben alkalmazandó adókulcsok alapján kell számítani, a fenti 2. táblázat alapján. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a közlekedési ágazat vállalkozásaira. A telephelytől függetlenül a maximális adókulcs alkalmazására kötelezett vállalkozások szintén részesülnek a *de minimis* rendszerből. Egyéb *de minimis* támogatás nyújtható a szociális biztonsági adó rendszerével összefüggő *de minimis* támogatással együtt, feltéve hogy az összes *de minimis* támogatás nem haladja meg az évi 270 000 NOK összeget.

3.4. Költségvetés

A norvég hatóságok kiszámították, hogy 2004-ben a csökkentett adókulcsok következtében a szociális biztonsági járulékok 997 millió norvég koronával csökkennek a 3. és a 4. övezetben (896 millió NOK a 4. övezetben és 101 millió NOK a 3. övezetben), továbbá 674 millió norvég koronával 2005-ben (606 millió NOK a 4. övezetben és 68 millió NOK a 3. övezetben), illetve 352 millió norvég koronával 2006-ban (317 millió NOK a 4. övezetben és 35 millió NOK a 3. övezetben), azaz 2,022 milliárd norvég koronával (kb. 247 millió euróval) a teljes hároméves időszakban.

4. Vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozat

A Hatóság a vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozatában két kételyét fejezte ki a 3. és a 4. övezetben alkalmazott, regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó hároméves átmeneti időszak tekintetében.

A Hatóság leginkább azt találta problémának, hogy a norvég hatóságok nem nyújtottak be számításokat az egy- és kétéves átmeneti időszakok hatásainak bemutatására az egyes övezetek tekintetében, a bejelentett hároméves időszakokkal összehasonlítva. A norvég hatóságok csak a hároméves átmeneti időszak, és az átmeneti időszak teljes mellőzésének esetét hasonlították össze, míg azt állították, hogy „egy három évnél rövidebb átmeneti időszak túlságosan rövid lenne.” A Hatóság arra vonatkozóan is érveket várt, hogy a 3. övezet vállalkozásai számára miért szükséges a 4. övezettel azonos átmeneti időszak annak ellenére, hogy az adóteher kisebb mértékű növekedésével kell szembenéznük.

Másodsorban, a Hatóság vitatta a norvég hatóság azon érvének helytálló voltát, miszerint egészen 2002 késő ősziig nem kaptak „egyértelmű jelzéseket” arról, hogy ezt a rendszert meg kell szüntetni, mivel egy kormány a Megállapodás szerinti kötelezettségeinek nem teljesítése miatt nem mentegőzhet azzal, hogy félreértette az EGT-szabályokat.

4.1. Norvégia észrevételei

A pénzügyminisztérium 2003. szeptember 17-i levelével, a norvég hatóságok benyújtották észrevételeiket a vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozat tekintetében. A minisztérium fenntartotta a 2003. március 25-i és a 2003. június 5-i levelében kifejezett korábbi megfontolásait, és további észrevételeket nyújtott be az egy- és kétéves átmeneti időszakok hatásaira vonatkozóan, megvizsgálva az egyes övezeteket, és összehasonlítva a bejelentett hároméves időszakokkal. A minisztérium arra vonatkozóan is további észrevételeket nyújtott be, hogy a 3. övezet vállalkozásainak miért van szükségük a 4. övezettel megegyező átmeneti időszakra.

— Az egy- és kétéves átmeneti időszakok gazdasági hatásai

A pénzügyminisztérium a következő táblázatot nyújtotta be, amely tartalmazza a bérköltségek és az adóteher éves növekedésének hatásait, az átmeneti időszak hosszától függően.

3. táblázat

„A bérköltségek és adóterhek az adókulcsok növekedése miatt bekövetkezett változásai, figyelembe véve az átmeneti időszak hosszát”

		Nincs átmeneti időszak	Egyéves átmeneti időszak	Kétéves átmeneti időszak	Hároméves átmeneti időszak
Adókulcs-növekedés	4. övezet	9,0 százalékpont	4,5 százalékpont	3,0 százalékpont	2,25 százalékpont
	3. övezet	7,7 százalékpont	3,85 százalékpont	2,6 százalékpont	1,93 százalékpont
Névleges bérköltségek növekedése kizárólag az adókulcsok emelkedése miatt (a bérnövekedés nem tartozik bele)	4. övezet	8,6 százalék	4,3 százalék	2,9 százalék	2,1 százalék
	3. övezet	7,2 százalék	3,6 százalék	2,4 százalék	1,8 százalék
Az összes adóterh növekedése kizárólag az adókulcsok emelkedése miatt (a bérnövekedés hatása nem tartozik bele)	4. övezet	1 186 millió NOK	593 millió NOK	395 millió NOK	296 millió NOK
	3. övezet	134 millió NOK	67 millió NOK	45 millió NOK	34 millió NOK
Összes névleges bérköltség növekedése, beleértve a nominális bérnövekedést	4. övezet	13,9 százalék	9,2 százalék	7,6 százalék	6,9 százalék
	3. övezet	12,6 százalék	8,5 százalék	7,2 százalék	6,5 százalék
Összes bérköltség növekedése (bér- és adónövekedés), összehasonlítva a nominálbér növekedésével	4. övezet	309 százalék	205 százalék	170 százalék	152 százalék
	3. övezet	279 százalék	189 százalék	160 százalék	145 százalék

A minisztérium magyarázatot mellékel a fenti 3. táblázat adataihoz, és megállapítja, hogy az átmeneti időszak mellőzése esetén a szociális biztonsági járulékok azonnali növekedése 9, illetve 7,7 százalékpont lenne a 4. és a 3. övezetben, amely a vállalkozások bérköltségei 8,6 százalékos, illetve 7,2 százalékos azonnali emelkedésének felel meg (amint elérik a *de minimis* küszöbértéket); mindez a 4. és a 3. övezet összes adóterhének 1 186 millió NOK, illetve 134 millió NOK összegű növekedését jelenti. A norvég hatóságok említést tesznek a Møreforskning által készített kutatási jelentésről⁽¹³⁾, amely kissé magasabb összegeket állapít meg (1,3 milliárd, illetve 177 milliárd NOK).

A norvég hatóságok rámutattak, hogy ha nem biztosítanak átmeneti időszakot, és ha válaszul az adóemelésre nincs azonnali átviteli hatás a bérek tekintetében, az érintett vállalkozások bérköltségeinek növekedése 2004-ben (a *de minimis* támogatás figyelembevétele nélkül) megközelítőleg 300 százaléka lenne a rendes évi bérköltség-növekedésnek (13,9, illetve 12,6 százalékos növekedési arány mellett a 4., illetve a 3. övezetben), összehasonlítva a 4,5 százalékos becsült éves növekedési aránnyal.

Egyéves átmeneti időszak mellett a szociális biztonsági adó növekedése 4,5, illetve 3,9 százalékpont lenne a 4., illetve a 3. övezetben, amely a vállalkozások bérköltségei 4,3 százalékos, illetve 3,6 százalékos éves emelkedését jelenteni (amint elérik a *de minimis* küszöbértéket); mindez a 4. és a 3. övezet összes adóterhének 593 millió NOK, illetve 67 millió NOK összegű növekedését jelenti. Feltéve, hogy válaszul az adóemelésre nincs átviteli hatás a bérek tekintetében, bérköltségek éves növekedése (a *de minimis* támogatás figyelembevétele nélkül) megközelítőleg 200 százaléka lenne a rendes évi bérköltség-növekedésnek (205, illetve 189 százalék a 4., illetve a 3. övezetben).

⁽¹³⁾ „En analyse av regionale virkninger av omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift”. Møreforskning, arbeidsrapport M 0309, lásd a következő honlapot: www.mfm.no

Kétéves átmeneti időszak mellett a szociális biztonsági adó azt követő növekedése a vállalkozások bérköltségei izolált éves 2,9 százalékos, illetve 2,4 százalékos emelkedésének felelne meg (amint elérik a *de minimis* küszöbértéket); mindez a 4. és a 3. övezet összes adóterhének 395 millió NOK, illetve 45 millió NOK összegű növekedését jelenti. Feltéve, hogy – válaszul az adóemelésre – nincs átviteli hatás a bérek tekintetében, az érintett vállalkozások bérköltségeinek éves növekedése (a *de minimis* támogatás figyelembevétele nélkül) megközelítőleg 170, illetve 160 százaléka lenne a rendes évi bérköltség-növekedésnek a 4., illetve a 3. övezetben.

Hároméves átmeneti időszak mellett a szociális biztonsági adó azt követő növekedése a vállalkozások bérköltségei izolált éves 2,1 százalékos, illetve 1,8 százalékos emelkedésének felelne meg (amint elérik a *de minimis* küszöbértéket); mindez a 4. és a 3. övezet összes adóterhének 296 millió NOK, illetve 34 millió NOK összegű növekedését jelenti. Feltéve, hogy válaszul az adóemelésre nincs átviteli hatás a bérek tekintetében, az érintett vállalkozások bérköltségeinek éves növekedése (a *de minimis* támogatás figyelembevétele nélkül) megközelítőleg 152, illetve 145 százaléka lenne a rendes évi bérköltség-növekedésnek a 4., illetve a 3. övezetben.

Ezenkívül felvázolták azt a helyzetet, hogy rövid távon a megemelkedett adókulcshoz való igazodás megjelenhet a termékárak, a bérek vagy a termelési mennyiségek változásaiban. A pénzügyminisztérium azt is fenntartotta, hogy jelentős számú vállalkozást érint a nemzetközi verseny, illetve az a tény, hogy az érintett régiókban átlagosan alacsonynak mondható az ipar nyereségessége, a legtöbb esetben azt jelezheti, hogy korlátozottak a lehetőségek a termékek árainak emelésére. Ezenkívül megemlítették, hogy a 3. táblázatban feltüntetett adatok azt mutatják, hogy az éves bérköltségek növekedése még egy hároméves átmeneti időszak esetén is sokkal magasabb lenne annál, mint amit ugyanazon év megfelelő bérmódosításainak tükrözni kellene.

Azt is megjegyezték, hogy nem támasztották alá empirikus tanulmányokkal, hogy a bérképzési folyamatot miként befolyásolta a szociális biztonsági járulékok szintjének változása. A részleges regionális változásokra vonatkozó vizsgálati eredmények még ennél is változatosabbak a hosszú távú terhelő hatás tekintetében. Úgy tűnik, egyetlen tanulmány sem koncentrált kifejezetten a terhelő hatások időbeni alakulására. Fenntartották, hogy a nominálbérek lefelé irányuló merevsége következtében úgy gondolnánk, hogy az adókulcsok növekedésének és csökkenésének aszimmetrikus az időbeni alakulása. Jelentős adóemelés esetében azt várhatnánk, hogy több évbe telik, amíg a vállalkozások hozzáigazítják költségeiket az adóemeléshez. Megjegyezték, hogy ez azt jelenti, hogy az átmeneti időszak nemcsak kitolná a vállalkozások költségeinek megemelkedését, hanem csökkentené is azon költségek legmagasabb szintjét, amelyeket a vállalkozásoknak a 14,1 százalékos maximális adókulcs bevezetésének első évében viselniük kell. Ezért a minisztérium hangsúlyozta, hogy az átmeneti időszak hossza nagyobb jelentőséggel bír, ha figyelembe vesszük a nominálbérek kiigazítási folyamatát.

A norvég hatóságok megállapították, hogy a hároméves átmeneti időszak a kétéves átmeneti időszakkal összehasonlítva csökkentené a járulékok mértékének növekedése által okozott bezárások számát vagy a termelés szükség szerű csökkentését, ezáltal csökkentené a foglalkoztatási helyzet jelentős romlásának, a népesség csökkenésének és a munkanélküliség növekedésének kockázatát.

— Miért van szükség a 3. övezet vállalkozásainak a 4. övezettel megegyező átmeneti időszakra?

A norvég hatóságok hangsúlyozták, hogy a két övezet közötti relatív különbségek szinte elhanyagolhatók összehasonlítva az átmenettel kapcsolatos problémák nagyságával és a két övezet számára a kiigazításokhoz szükséges idővel. Szintén utalást tettek arra, hogy a 3. övezetben nagyon megemelkedett a csődök száma az elmúlt időszakban. Ezenkívül, a norvég hatóságok rámutattak, hogy a 3. övezetben a 4. övezet tekintetében megállapítottnál egy évvel rövidebb átmeneti időszak nem jelentene nagyobb egyenlőséget az övezetek között, inkább csak azt, hogy a 3. övezetben a költségek nagyobb mértékben emelkednének, mint a 4. övezetben (lásd a 3. táblázatot.)

4.2. Az érintett felek megjegyzései

Tíz norvég szervezet és vállalkozás nyújtotta be észrevételeit a vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozat tekintetében. Valamennyi megjegyzés a norvég kormány hároméves átmeneti időszakra vonatkozó javaslatát támogatja.

Több észrevételben rámutattak arra, hogy a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok rendszere az egyetlen és legfontosabb regionális politikai eszköz Norvégiában, továbbá rendkívül komoly hatások érnék a vállalkozásokat és az ipart, amennyiben a szociális biztonsági járulékok emelése egy lépésben történne, 2004. január 1-jén. Ezért a Hatóság jóváhagyása nagy jelentőséggel bír a javasolt átmeneti időszak tekintetében.

Norvégiának az Európai Unióhoz akkreditált képviselője által küldött, 2003. október 23-i levéllel, a kereskedelmi és ipari minisztérium 2003. október 21-i levele továbbítása által, a pénzügyminisztérium 2003. október 21-i levele által és a helyi közigazgatási és vidékfejlesztési minisztérium által küldött levéllel, amelyeket a Hatóság 2003. október 24-én kézhez kapott és iktatott (dokumentum száma: 03-7360 A), a norvég hatóságok rövid észrevételeket tettek a harmadik felek észrevételeire vonatkozóan. A norvég hatóságok megjegyezték, hogy a harmadik felek megjegyzései igazolták a Hatóságnak korábban benyújtott érveket, valamint azt, hogy a harmadik felek nem emeltek kifogást a javasolt átmeneti időszak ellen.

II. ÉRTÉKELÉS

1. A támogatás megléte

Az EGT-megállapodás 61. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„Ha e megállapodás másként nem rendelkezik, összeegyeztethetetlen az e megállapodásban foglaltak érvényesülésével az EK-tagállamok vagy az EFTA-államok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a Szerződő Felek közötti kereskedelmet.”

Az EFTA-Bíróság az E-6/98. sz. ügy ⁽¹⁴⁾ 43. bekezdésében a következőt állapította meg: „a norvég szociális biztonsági hozzájárulási rendszer az EGT-megállapodás 61. cikkének értelmében állami támogatásnak minősül.” Annak megállapítása érdekében, hogy a 3. és 4. övezettel kapcsolatos átmeneti rendelkezésről szóló értesítés állami támogatást jelent-e, meg kell jegyezni, hogy a rendszer alapelvei nem változtak ahhoz a rendszerhez képest, amelyre az EFTA-Bíróság által az E-6/98. sz. ügyben hozott ítélet vonatkozik. Mivel a jelenlegi rendszer az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó valamennyi feltételnek megfelel, a Hatóságnak az a véleménye, hogy a 3. és 4. övezettel kapcsolatos, bejelentett átmeneti rendelkezés állami támogatást jelent.

A Hatóság 1999. szeptember 22-én ⁽¹⁵⁾, úgy határozott, hogy nem emel kifogást a norvég hatóságok azon intézkedésekre vonatkozó bejelentése ellen, amelyeket a norvég kormány az EFTA Felügyeleti Hatóság 1998. július 2-i határozatának való megfelelés érdekében szándékozott megtenni. A Hatóság megállapította, hogy a támogatás az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján regionális támogatásként (közvetett szállítási támogatás) mentesíthető. A jóváhagyás időtartamát korlátozták, legfeljebb 2003. december 31-ig tarthat. Következésképpen a jelenlegi, regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó rendszer 2003 végéig egy létező támogatási rendszer.

A Hatóság úgy tekinti, hogy bármilyen, a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó rendszerből származó állami támogatás 2004. január 1. után új támogatásnak minősül.

⁽¹⁴⁾ EFTA-Bíróság, E-6/98. ügy, Norvégia kormánya kontra EFTA Felügyeleti Hatóság [1999]. Az EFTA-Bíróság jelentése, 74. o.

⁽¹⁵⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság 228/99/COL határozata (HL C 3., 2000.1.6., 3. o.) és az EGT Kiegészítő Kiadvány, 1. szám, 2000.1.6.

A bejelentett rendszer bizonyos aspektusai azonban nem foglalnak magukban olyan támogatást, amelyet az EFTA-megállapodás 61. cikke értelmében a Hatóságnak vizsgálnia kell. Ez a következő rendelkezésekre vonatkozik:

- a maximális adót fizető vállalkozások természetesen nem részesülnek támogatásból a rendszer keretében,
- a fenti I. 3.3. szakaszban meghatározott *de minimis* támogatás nem minősül az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése szerinti támogatásnak⁽¹⁶⁾,
- a legalább 62 éves alkalmazottakra vonatkozó négy százalékpontos csökkentés valamennyi gazdasági ágazatra és Norvégia összes régiójára egyaránt vonatkozik. Ezért ez egy általános intézkedésnek tekintendő, amely nem tartozik a 61. cikk (1) bekezdésének hatálya alá,
- a mezőgazdaság és a halászat számára nyújtott támogatás felülvizsgálata nem tartozik a Hatóság hatáskörébe⁽¹⁷⁾.

Ennek alapján a jelen esetben vizsgálandó támogatás a bejelentett, a 3. és 4. övezetre vonatkozó hároméves átmeneti időszakból származó támogatás.

2. Értesítési kötelezettség

A felügyeleti és bírósági megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése a következőkkel állapítja meg: „Az EFTA Felügyeleti Hatóságot kellő időben tájékoztatni kell bármilyen, támogatás megadására vagy módosítására vonatkozó tervről, hogy megtehesse észrevételeit.” Az értesítés nélkül nyújtott támogatás vagy az olyan támogatás, amelyet későn, azaz a „megvalósítást” követően jelentenek be, jogtalan támogatásnak minősül. A Hatóság határozata (172/02/COL határozat) azt is kimondta, hogy a norvég hatóságoknak 2003. március 25. előtt „közölniük” kell a Hatósággal a támogatási rendszer kiigazítására vonatkozó intézkedéseket (lásd a fenti I. 2. pontot).

Norvégiának az Európai Unióhoz akkreditált képviselője által elküldött, 2003. március 26-i (dokumentum száma: 03-1846 A) és 2003. június 10-i (dokumentum száma: 03-3707 A) levéllel a norvég hatóságok teljesítették a felügyeleti és bírósági megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése, valamint a vonatkozó intézkedések szerinti kötelezettségüket.

3. A támogatás összeegyeztethetősége

3.1. A Hatóságnak a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó rendszer összeegyeztethetőségével kapcsolatos korábbi vizsgálata

A Hatóság azon határozatában, amellyel megfelelő intézkedéseket javasolt Norvégia számára (172/02/COL határozat), úgy ítélte, hogy a jelenlegi norvég, regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó rendszer nem felel meg az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások 25.4. (27) fejezetében és XI. mellékletében foglalt feltételeknek. Valamely támogatható vállalkozás számára nyújtott támogatás a bérkifizetések összegének nagyságától függ, amely pedig a foglalkoztatottak számától és a fizetésüktől függ. Ilyenformán a jelenlegi rendszer szerint nyújtott támogatás összege nincs összefüggésben egy adott vállalkozás tényleges szállítási többletköltségével, és azt nem a fent említett, az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások 11. cikkével összhangban számítják ki. A Hatóság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a jelenlegi regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékok nem jogosultak az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírt eltérésre.

⁽¹⁶⁾ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 2001.1.13., 30. o.), amelyet az EGT-vegyesbizottság 2002. június 25-i 88/2002 határozata (HL L 266., 2002.10.3., 56. o., valamint az EGT Kiegészítő Kiadványa, 49. szám, 2002.10.3.) épített be az EGT-megállapodásba. A kumulációs szabályok biztosítják, hogy a teljes *de minimis* támogatás a három év során ne haladja meg a 100 000 euró küszöbértéket, hiv. 69/2001/EK határozat.

⁽¹⁷⁾ Lásd például a következőket: az EGT-megállapodás 8. cikkének (3) bekezdése, 20. cikke, 3. és 9. jegyzőkönyve, valamint a felügyeleti és bírósági megállapodás 24. cikke.

Bár a jelenlegi norvég rendszer fenntartása összeegyeztethetetlen lenne az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontjával és az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatásokkal, a 61. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazása nem zárható ki teljesen, amennyiben a támogatás fokozatos visszavonására vonatkozó átmeneti rendelkezésnek az lenne a következménye, hogy egy vagy több régió szempontjából egyébként nagyon kedvezőtlen gazdasági hatás elkerülhető. Ilyen körülmények között az átmeneti rendelkezések kivételesen szükségesnek és indokoltak tekinthetők annak érdekében, hogy az állami támogatásokkal kapcsolatos intézkedéseket összehangolják az állami támogatásokra vonatkozó szabályokban foglalt követelményekkel, és hogy a vállalkozások alkalmazkodni tudjanak az új gazdasági környezethez⁽¹⁸⁾. Az említett kedvezőtlen, a régió egészét érintő gazdasági hatásokkal kapcsolatos követelményt azonban kiemelten kell kezelni, mivel az egyes vállalkozásokra vonatkozó, az állami támogatásokkal kapcsolatos negatív határozatok pénzügyi következményei nincsenek összefüggésben egy adott támogatási intézkedés összeegyeztethetőségének értékelésével⁽¹⁹⁾.

A Hatóság a fentiek figyelembevételével meg fogja vizsgálni, hogy a 3. és 4. övezettel kapcsolatban bejelentett hároméves átmeneti időszak tárgyilagosan szemlélve szükséges-e és indokolt-e ahhoz, hogy az érintett vállalkozások számára biztosítsa a kiigazított helyzethez való megfelelő átmenetet⁽²⁰⁾.

3.2. Szükséges-e és indokolt-e a hároméves átmeneti időszak a 3. és 4. övezet esetében?

A norvég hatóságok különösen azzal érveltek az értesítésben, hogy ha nem lenne átmeneti időszak, vagy ha nagyon rövid lenne, az többek között számos regionális vállalkozás esetében bizonytalanságot és válságot okozna, és komolyan árthat az adott régiók gazdasági fejlődésének.

A vizsgálat megkezdésére vonatkozó határozattal kapcsolatos észrevételekkel (lásd az I. 5. pontot, különösen a 3. táblázatot), a norvég hatóságok többek között minden egyes övezetre vonatkozóan és a bejelentett hároméves időszakokkal összehasonlítva számításokat nyújtottak be az egy-, illetve kétéves átmeneti időszak hatásaival kapcsolatban.

A Hatóság megjegyzi, hogy – a norvég hatóságok által benyújtott számítások szerint – amennyiben megszűnne a szociális biztonsági járulékok regionális differenciáltsága, és ha feltételezzük, hogy nincs terhelő hatás, ez azzal járna, hogy a 4. övezetben a magánszektorban foglalkoztatottak száma 15 400 fővel, a 3. övezetben pedig 2 900 fővel csökkenne, ami az összes bérköltség növekedésének közvetlen hatása. Ez a magánszektorbeli foglalkoztatottság 15,5 %-os izolált csökkenését jelentené az említett régiók tekintetében (13,8 % a 3. övezetben, 15,5 % a 4. övezetben). Ennek megfelelően a teljes foglalkoztatottság csökkenése 7,5 % lenne a 3. övezetben és 8,5 % a 4. övezetben.

A Hatóság továbbá megjegyzi, hogy a vállalkozások nyereségessége alacsony a 3. és 4. övezetben. A norvég hatóságok szerint a (maximális) adóemelés, figyelembe véve a *de minimis* lehetőségét, 2001-ben a teljes üzemi nyereség 24 százalékának felelne meg a 3. övezetbeli vállalkozások esetében, a 4. övezetbeli vállalkozások esetében pedig majdnem 40 százalékának.

Átmeneti időszak nélkül a szociális biztonsági járulékok növekedése a gazdasági társaságok munkaerőköltsége azonnali emelkedésének felel meg, ami a 3. övezet esetében 8,6 %, a 4. övezet esetében pedig 7,2 % (a *de minimis* küszöb elérésekor). A hatóságok előrejelzése szerinti általános béremelkedést feltételezve, ha nem kerül sor átmeneti időszak bevezetésére, az a munkaerőköltségek tekintetében 2004-ben a 3. és 4. övezetben a rendes körülmények között elvárhatóhoz viszonyítva majdnem háromszoros növekedést vonna maga után (a *de minimis* hatás figyelembevétele nélkül).

⁽¹⁸⁾ A Hatóság megjegyezte, hogy a Bizottság szintén engedélyezett átmeneti rendelkezéseket. Lásd például a következőket: a Mezzogiornónak nyújtott támogatásról szóló, 1986. március 1-jei 64. törvényről szóló, 1988. március 2-i 88/318/EGK bizottsági határozat (HL L 143., 1988.6.10., 37. o.); állami támogatás 586/2002. sz. – Olaszország – az L.R. 9/98. sz. által a drótkötélpálya-építés érdekében bevezetett támogatási intézkedések, Lombardia.

⁽¹⁹⁾ A Bíróság 1997. március 20-i határozata a C-24/95. sz. Land Rheinland-Pfalz kontra Alcan Deutschland GmbH ügyben, EBHT [1997] I-1591.

⁽²⁰⁾ A norvég kormány arra vonatkozó érvelése tekintetében, hogy a Hatóság nem adott „egyértelmű jelzéseket”, a Hatóság fenntartja a 2003. július 16-i határozatának 3.1. pontjában kifejtett véleményét.

A Hatóság azt is megjegyzi, hogy a differenciált adókulcsoknak egy hároméves időszak alatt történő fokozatos kivonása azt jelenti, hogy a vállalkozások éves költségnövekedése eloszlik az említett időszakban. A jelenlegi rendszer azonnali megszüntetése ténylegesen költségsokkot jelentene az érintett vállalkozásoknak. Egy megfelelő átmeneti időszak csökkenteni fogja a sokkhatásokat, és időt biztosít a vállalkozások számára, hogy alkalmazkodjanak az új gazdasági helyzethez. Ezzel kapcsolatban a Hatóság tudomásul veszi a norvég hatóságok arra vonatkozó érveléseit, hogy az ár- és bérképzéssel kapcsolatos kiigazítások végrehajtása egy folyamat, amely időt igényel. A bérek lefelé irányuló merevsége általánosan megfigyelhető jelenség. Regionális összefüggésben ez a tény megerősíthető, jóllehet a bértárgyalásokat nagymértékben nemzeti szinten szervezik.

Néhány vállalkozás könnyebben emelheti termékei árát a bérköltségek növekedését követően, mint a többiek. Ez csödhöz vagy az üzleti tevékenység befejezéséhez vezethet. A bérek mérséklése és a termelékenység fokozása tartoznak azon intézkedések közé, amelyek helyrehozhatják a szociális biztonsági járulékok növekedésének következményeit, az említett tényezők hatása azonban csak hosszú távon jelentkezik.

Valamennyi vállalkozás számára előnyös lesz a *de minimis* rendszer bevezetése. A hatás azonban csak a nagyon kis vállalkozások esetében lesz jelentős, és minél nagyobb a vállalkozás, annál jelentéktelenebb a hatás. A következő példa illusztrálhatja ezt:

A 4. övezetben a *de minimis* rendszer céljából alkalmazandó adókulcs 5,1 százalékpont (2003. évi adókulcs), amely 9 százalékponttal alacsonyabb, mint az 1. övezetben alkalmazandó adókulcs. Egy olyan vállalkozás számára, amely esetében a bérkifizetések összege a szociális biztonsági járulékok nélkül 3 000 000 NOK (vagy kevesebb), teljes mértékben előnyös a *de minimis* rendszer, mivel a szociális biztonsági járulékoknak továbbra is a mostanival megegyező összegét fogja fizetni. 3 000 000 NOK esetében a 9 százalékos adókedvezmény 270 000 NOK-ot jelent. Azok a gazdasági társaságok, amelyek esetében nagyobb a bérkifizetések összege, 3 000 000 NOK bértömegig szintén élvezik ezt a kedvezményt, de az ezen összeget meghaladó bértömeg után magasabb adót kell fizetniük. Azon vállalkozások, amelyek bértömege 3 000 000 NOK, átlagosan mintegy 10 főt foglalkoztatnak. Egy körülbelül 250 főt foglalkoztató közép-vállalkozás esetében a bérkifizetések összege 75 millió. Mivel a 14,1 százalékos maximális adókulcs vonatkozik rájuk, a szociális biztonsági járulékok összege meghaladja a 10 millió NOK-ot. A 270 000 NOK összeget kitevő adókedvezmény így nem túl jelentős.

A nem pénzügyi részvénytársaságokra vonatkozó legfontosabb adatok alapján a norvég hatóságok kiszámították, hogy a 3. és 4. övezetben e vállalkozások esetében az összes bérköltség körülbelül 50 százaléka nem tartozna a *de minimis* szabály hatálya alá.

A *de minimis* rendszer hatásával kapcsolatosan az a következtetés vonható le, hogy enyhíti a szociális biztonsági járulékok hirtelen megnövekedéséből eredő sokkhatást (még a nagyon kicsi, mintegy 10 főt vagy kevesebbet foglalkoztató gazdasági társaságok esetében is), de a vállalkozások esetében a teljes foglalkoztatottság körülbelül 50 százalékát fogja érinteni a rendszer hatása.

Egy másik kompenzációs intézkedés a közvetlen szállítási támogatási rendszer tervezett bevezetése (a bejelentett közvetlen szállítási támogatási rendszert egy külön határozat tárgyalja). Bár a bejelentett közvetlen szállítási támogatás segítséget nyújtana bizonyos vállalkozások számára, amelyek esetében az áruszállítás hosszadalmas és költséges, e rendszer azonban nem ellensúlyozná teljesen a csökkentett szociális biztonsági járulékok megszüntetését. Ezenkívül több vállalkozás, például a szolgáltató iparágakban, nem részesülhetne e rendszer előnyeiből. Azt is meg kell említeni, hogy a bejelentett közvetlen szállítási támogatási rendszernek megfelelően a csökkentett szociális biztonsági járulékokból származó előnyöket levonnák a számított szállítási támogatásból. A Norvégiából küldött értesítések szerint a Hatóság általi jóváhagyás esetén akkor vezetnék be a szállítási támogatást, amint a csökkentett szociális biztonsági járulékokból származó támogatást megszüntetik.

A 3. és 4. övezetre vonatkozó adókulcsok közötti különbséggel kapcsolatban a Hatóság megjegyzi, hogy a különbség nem nagyon jelentős, és hogy egy rövidebb időszak bevezetése a 3. és 4. övezet esetében azzal járna, hogy a vállalkozások bérköltsége fokozottabban emelkedne a 3. övezetben, mint a 4. övezetben. A Hatóságnak ezért az a véleménye, hogy az átmeneti időszaknak egyformának kell lennie a két övezet esetében.

Magáról az átmeneti időszakról a Hatóságnak az a véleménye, hogy a 3. és 4. övezet esetében szükség lenne ilyen időszakra azon sokkhatások enyhítése érdekében, amelyek a maximális szociális biztonsági járulék azonnali alkalmazásából erednének. Az átmeneti időszak hossza tekintetében a Hatóság úgy ítéli, hogy a norvég hatóságok bizonyították, hogy a vállalkozásoknak időre lesz szükségük az új gazdasági helyzethez való alkalmazkodáshoz. Ezen információ és a felhozott érvek alapján a hároméves időszak helyénvalónak tűnik. A fent említett érvek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy a differenciált szociális biztonsági járulékok rendszere majdnem harminc éve érvényben van, és a vállalkozások e rendszer alapján hozták meg a letelepedésre és a beruházásra vonatkozó döntéseiket. Emiatt szintén szükségesek bizonyos átmeneti rendelkezések.

Figyelembe kell venni, hogy a jelenlegi ügy nem egyetlen támogatásban részesülő vállalkozásra vonatkozik, hanem az egész régió valamennyi vállalkozására. Ezek olyan vállalkozások, amelyek a versenyképesség szempontjából a kezdetektől és egészében véve hátrányos helyzetben vannak. Az adóemelés továbbgyengítené helyzetüket. Fontos megjegyezni azonban, hogy a bejelentett támogatási intézkedés működési támogatást foglal magában. A gazdasági társaságok folyó költségeinek csökkentésére irányuló regionális támogatás (működési támogatás) általában nem megengedett. Kivételesen azonban nyújtható ilyen támogatás például az alacsony népsűrűségű régiókban, ahol a támogatás részben ellensúlyozza a szállítási többletköltségeket ⁽²¹⁾. Ahogy a fenti 1. táblázat mutatja, a 3. és 4. övezet alacsony népsűrűségű régió, egy négyzetkilométerre kevesebb mint 12,5 lakos jut. A Hatóságnak biztosítania kell, hogy a támogatás nem érinti olyan mértékben kedvezőtlenül az üzleti feltételeket, amely ellentétes a közös érdekekkel. Ez különösen fontos, ha működési támogatásról van szó. A Hatóságnak másrészt a gazdasági és társadalmi szempontból rendkívül kedvezőtlen hatásokat is tekintetbe kell vennie, amelyeket a bejelentett rendszer hirtelen megszüntetése okozna. Mindezeket mérlegelve a Hatóság feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a norvég hatóságok teljesítsék a fokozatos megszüntetéssel kapcsolatban megállapított hároméves átmeneti időszakra vonatkozó határidőt. A Hatóságnak az az álláspontja, hogy – az eset különleges körülményei mellett és a fent említett valamennyi szempont figyelembevételével – a jelenlegi rendszer fokozatos, hároméves időszakra korlátozott megszüntetése a gazdasági szempontból érzékeny 3. és 4. övezetben, nem érinti olyan mértékben kedvezőtlenül az üzleti feltételeket, amely ellentétes a közös érdekekkel.

4. Következtetés

A Hatóság – a fenti érvek alapján és tekintettel az eset sajátos körülményeire – arra a következtetésre jutott, hogy engedélyezheti a 3. és 4. övezettel kapcsolatos, regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozóan bejelentett hároméves átmeneti időszakot,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. Az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a Hatóság engedélyezi azt az állami támogatást, amelyet Norvégia kíván megvalósítani a regionálisan differenciált szociális biztonsági járulékokra vonatkozó, bejelentett átmeneti időszak formájában a 3. és a 4. övezetben.
2. Ennek a határozatnak a Norvég Királyság a címzettje.
3. Ez a határozat angol nyelven hiteles.

Kelt Brüsszelben, 2003. november 12-én.

az EFTA Felügyeleti Hatóság részéről

Einar M. BULL
elnök

Hannes HAFSTEIN
a testület tagja

⁽²¹⁾ Az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások, 25.4. fejezet.

MELLÉKLET

FÖLDRAJZI ÖVEZETEK ÉS ÉRVÉNYES (2003) ADÓKULCSOK

— I. övezet: 14,1 százalékos adókulcs

Ez az övezet magában foglalja a II–V. övezetekben nem említett valamennyi települést.

— II. övezet: 10,6 százalékos adókulcs

Ez az övezet a következőket foglalja magában:

— Nord-Trøndelag megyében Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran település,

— Sør-Trøndelag megyében Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu település,

— Møre og Romsdal megyében Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nasset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide település,

— Sogn og Fjordane megyében valamennyi település,

— Hordaland megyében Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo település,

— Rogaland megyében Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy település,

— Vest-Agder megyében Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal település,

— Aust-Agder megyében Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle település,

— Telemark megyében Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome település,

— Buskerud megyében Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore és Uvdal település,

— Oppland megyében Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land település,

— Hedmark megyében Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot település.

— III. övezet: 6,4 százalékos adókulcs

Ez az övezet a következőket foglalja magában:

— Nord-Trøndelag megyében a Snåsa nevű település,

— Sør-Trøndelag megyében Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal település,

— Oppland megyében Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang település,

— Hedmark megyében Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os település.

— IV. övezet: 5,1 százalékos adókulcs

Ez az övezet a következőket foglalja magában:

— Troms megyében az V. övezetben nem említett települések,

— Nordland megyében valamennyi település,

— Nord-Trøndelag megyében Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka település,

— Sør-Trøndelag megyében Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen település,

— Møre og Romsdal megyében a Smøla nevű település.

— V. övezet: 0 százalékos adókulcs

Ez az övezet a következőket foglalja magában:

— Finnmark megyében valamennyi település,

— Troms megyében Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa és Kvænangen település.
